

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thronus Dei Maria Deipara

Spinelli, Pietro Antonio

Coloniæ Agrippinæ, 1696

Elenchus festorum Deiparæ, & quibus diebus recolantur: de eorum vero
singulis plenius in tract. de festis, n. 13

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46853](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46853)

Hoftienf. & Panorm. animaduertunt feftiuitates omnes Virginis (vt loquitur Panor.) esse in præcepto, & principaliter esse quatuor, secundum quatuor anni tempora; scilicet Annunciationem in Vere, Assumptionem in æstate; Natiuitatem in Autumno, Purificationem in Hyeme: *Quæ, inquit Hoftien. sunt ad modum lapidum pretiosorum, & corona in anni circulo collocatæ*: quibus verbis indicat totius anni tempora Virginis solemnitatibus ornata, atque munta, ideoque omnibus anni temporibus à fidelibus debitum illi cultum tribuendum.

*Virginis
festa anni
tempora
decorant.*

*Quatuor
alia vir-
ginis solem-
nitas.*

23. His quatuor feftiuitatibus Natiuitatis, Annunciationis, Purificationis, & Assumptionis accedunt, vt dixi, quatuor alia solemnitates, quas in Virginis Deiparæ honorem Ecclesia vniuersalis magna omnium pietate celebrat, Conceptionis nimirum immaculatæ, Præsentationis in Templo, Visitationis ad S. Elisabeth, & festi, quod vocant ad Niues.

Quibus adnectenda sunt & alia Deiparæ festa quæ peculiare ob causas, vel apud certas religionum virorum familias, vel certis in Regnis, aut Diocæsisbus solemniter instituta sunt, de quorum singulis aliqua quidem in præfenti perstringenda forent Verùm ne huiusmodi caput plus æquo excrescat, quæ de ijs vberius dicenda essent, in peculiarem tractatum ad finem totius operis congesimus. Hic eorum Elenchum tantum adscribemus, quo ea saltem generatim indicentur.

De Sabbatitamen Deiparæ dicati institutione antiquissima, & de eiusdem institutionis causis in hoc capite disseremus, tum quia id cap. 12. pollicenti sumus, tum etiam, quia ea occasione quædam explicantur, quæ ad rem præsentem facere potissimum visa sunt.

ELENCHVS FESTORVM DEIPARÆ

in quibus debet recolantur, de eorum uero singulis plenus in Tractatu de Festis.

*Festi dies
in Deiparæ
honoræ.*

Conceptio immaculata Deiparæ celebratur 8. Decembr.
Natiuitas eiusdem cum octaua die 8. Sept.
Præsentatio in templo die 21. Nouembr.
Annunciatio die 25. Martij.
Visitatio Dei genitricis ad S. Elisabeth die 2. Julij.
Purificatio die 2. Febr.

Assumptio Deiparæ cum præcedenti vigilia, & octaua die 15. Augusti.
Festum S. Mariæ ad Niues 6. Augusti.
Festum omnium Sanctorum 1. Nouemb.

COMPLURA DEIPARÆ FESTA, quæ variis in locis celebrantur.

Desponsatio Deiparæ 22. Ian. in Gallijs.
Dedicatio sanctæ Mariæ ad Martyres Romæ 13. Maij.
Expectatio partus Deiparæ 18. Decembr. in Hispania.
Festum Deiparæ à Constantinopoli, seu Ogidria, quod feria tertia Pentecostes celebratur.
Sancta Maria Angelorum, seu Portiuncula die 2. Augusti.
Sancta Maria à Carmelo die 16. Julij.
Commemoratio sanctæ Mariæ de Victoria die 7. Octobris.
Festum Rosarij Dominica 1. Octobr.
Festum dolorum Deiparæ.
Festum Gaudiorum Deiparæ.
Festa duo dispositionis vestium Deiparæ in Vibe Constantinopolitana die 2. Julij, & die vlt. Augusti.
Solemnitas Recollectionis festorum Deiparæ Louanij Dominica 1. Sept.

SABBATVM DEIPARÆ PERPETVO dicatum, & à quo tempore.

13. **S**ancta Christi ecclesia à Spiritu sancto sedocta, suam erga Deiparam pietate, atque obseruantiam testatur, non tantum quamplurimum, ut supra diximus, solemnitatibus annuersario ritu in eiusdem honorem institutis: verum etiam singulis recurrentibus hebdomadis, sabbati die perenni cultu eidem dicato, vt quemadmodum dies Dominica Christi Resurrectioni, & feria sexta eiusdem passionis: ita & sabbatum Deiparæ solemne est, quo die præter missas, & diuina officia, quæ de eadem celebrari publicè solent, fideles aliquid peculiare pro sua quisque in Virginem pietate priuatim præstare student: complures enim eo die non solum veteri Ecclesiæ præcepto à carnibus abstinent, sed maiorem etiam in Virginis honorem ciborum abstinentiam sibi imperant, aliatque corporis castigationes, vt potè cilicium, flagellorum diuerbe.

*Cultus
Deiparæ
die sabbati
ab Ecclesia
dicatur.*

Epiphanius

uerberationem, & his similia sponte subeunt; eleemosynas etiam eo sem die pro Virginis reuerentia in pauperes erogant, ac preces eidem impensio cura recitant. Quæ quidem omnia Virgini cordi esse, innumerabilia promodum miracula, & crebra propter hæc obsequia in mortales ab ea collata beneficia testantur, ut videre est apud Auctores, quorum aliquot exempla cap. 39. referemus.

Cap. 39. Cæterum de huius institutionis primordijs quove tempore sabbatum apud fideles in Deipara honorem solenne esse coepit, non satis inter Auctores constat. Quocirca, ut de sabbati obseruatione rem omnem altius repetamus, animaduertendum est, ab ipsis Apostolorum temporibus Romanam Ecclesiam cum multis ei vicinis, ac nonnullis quoque remotis Occidentis Ecclesijs die sabbati ieiunare solitam; Orientales vero eadem die ieiunium soluere consueuisse, cuius rei rationem reddit

Augustin. Augustinus epistol. 86. his verbis: Populi Orientis propter requiem significandam, qua caro Christi in monumento requiescit, maluit in sabbato ieiunium relaxare: alij propter humilitatem mortis Domini ieiunare, sicut Romana, & nonnulla Occidentis Ecclesia. hæc Augustinus, qui etiam insinuat apud aliquas Africæ Ecclesias, & præsertim apud Ciuitatem S. Monicæ matris suæ ieiunium eo die viguisse: Sanctum quoque Ambrosium à se Catechumeno nomine matris ea de re consultum, respondisse; Illius Ecclesiæ in qua quis degit, morem esse seruandum. Hieronymus epistol. 97. & 28. non tantum Romanam, sed etiam Hispaniæ Ecclesijs ieiunium sabbati in More habuisse, Hippolytum quoque virum disertissimum, alioque auctores ea de re scripsisse testatur, monetque traditiones ecclesiasticas cuique ecclesia proprias seruandas esse: Sanctus quoque Innocentius Papa eius nominis Primus, inter alia, quæ sapienter constituit, commemoratur statuisse, & illud in eius vita. & præsertim in Breviario Romano his verbis: Probatur etiam ut sabbato ob memoriam Christi Domini sepultura ieiunium seruaretur. Alij vero eiu modi diuersitatis inter Occidentis & Orientis Ecclesias aliam reddunt rationem: Cum enim Simon Magus, Menander, Saturnius, Cennthus, & postea Cerdon, Marcion, alijque Heretici (quorum meminit Irenæus lib. 2. cap. 20 & sequentibus, & Epiphanius hæres. 21. & sequentibus, & præcipue hæres. 42.)

Deum Iudæorum mundi opificem, non minus impiè, quam impudenter malum esse dicerent, Christumque ad eum destruendum venisse affirmarent; & quoniam Deus sabbato, quod in eiusdem honorem Iudæi obseruabant, quiescerat: ideo ipsi in eius contumeliam eadem die sabbati ieiunabant. ad huius ergo tam perniciosæ hæresis detestationem, quæ in Oriente potissimum erat propagata, Orientales catholici à sabbati ieiunio cauebant. Ideo S. Ignatius epistol. ad Philippenses: Si quis inquit, Dominicum diem, aut sabbatum, uno excepto, ieiunat, hic Christi interfector est. Idem prohibetur in Canone Apostolorum 55 qua de re videndus est Baronius tom. 1. An. ad annum Christi 57.

15. At vero in Occidente, & potissimum Romæ fideles sabbato ieiunabant ex Augustino epistol. 86. supra citata: Quoniam, inquit, hæc est opinio plurimorum (quamuis perhibeant esse falsam plerique Romani) quod à apostolo Petrus cum Simone Mage à se Dominico certaturus, propter ipsum magnæ temptationis periculum, prius cum eiusdem Urbis Ecclesia ieiunaret, & consecuto tam prospero gloriosoque successu, euenit morem tenuerit: eumque imitata sine nonnulla Occidentales Ecclesiæ, hæc Augustinus. Eandem ferè causam afferit Cassianus lib. 3. de Instit. cap. 1. ex aliquorum enim sententia vult, apostolorum Petrum in sabbato contra Simonem conflictatum ieiunasse, ieiuniumque discipulis suis indixisse. Innocentius vero Primus Epistol. ad Decentium, & habetur de consecrat. dist. 3. cap. sabbato. Huius sabbati ieiunij aliam quoque causam reddit, quoniam scilicet Apostoli propter Christi mortis mortem non tantum sexta feria, sed sabbato etiam in moretore fuerunt.

His subiiciam illud, quod noster Franciscus Tarranus lib. 1. contra Magdeburgenses cap. 3. in verbis illis Domini Luc. 5. Venient dies cum ablati fueris ab illo sponsus, tunc ieiunabunt in illis diebus: egregie obseruauit: hunc enim factum existimat, ut apud Orientales ieiunium fieri conueuerit feria 4. & 6. quibus ablata videtur Dominus: Quoniam, inquit Augustinus epistol. 86. Ipsa quarta sabbati consilium reperitur ad occidentum Dominum fuisse Iudæi, deinde traditus est Dominus ea nocte, quæ ad sextam sabbati, qui dies passionis eius man festus est, pertinebat. sic Augustinus. apud Occidentales vero sexta feria, & sabbato, quo corpus

S. Ignat.

Baronius.

Cur Occidentales catholici sabbato ieiunauerint.
August.

Cassianus

Innocent. I.

C. Sabbato de consecrat. dist. 3.

Alia ratio cur Occidentales Ecclesia cum Orientali in seruando ieiunio non conueniret.
Franc. Tarranus.
Luc. 5.
Augustin.

Cur Originales catholici à sabbato ieiunauerint.

*Damasc.
Terull.*

corpus Domini in sepulchro iacuit loco quartæ ferie est receptum ieiunium, hoc est à carne abstinentia, quod genus abstinentiæ ex Damasceno libello de jejunijs ad Cometum est ieiunium quoddam, & ex Tertuliano lib. contra Plyphicos vocatur *ieiunium portionale*, id est *exceptio*, vt ille ait, *quorundam Eduliorum*. hæc ex Francisco Turriano. Atque hæc de antiquissima sabbati obseruatione.

*Sabbati
dies ex an-
tiquissimâ
sanctâ Ec-
clesiâ insti-
tutione
Deipara
est dicatus
Concil.
Clarem.*

16. Verùm vt ad exordia institutionis, qua sabbatum in Deiparæ cultum celebrari ceptum est, veniamus nonnulli id ad Concilium Claremontanum sub Vibano II. anno 1094. celebratum referunt, quorum ratio ea est, quoniam in eo Concilio preces horariæ virginis, seu eius officium, vt vocant paruum, omnibus, qui officium Dominicum recitare tenentur, est indictum, ibique statutum est, vt sabbatis officium Deiparæ, & missa de eadem solemniter celebretur. Hæc enim in Clare-

*S. Antonin-
us.
Genebrav*

montana Synodo testantur S. Antoninus 2. par. hist. tit. 16. cap. 1. §. 2. 3. Genebrardus lib. 4. chronolog. in Vibano II. & ante eos Vincen-

*Ptol. de
Lucca.
Apuâ Rau-
lin:
Yrb. II.
Pont.*

tius Beluacensis lib. 2. spec. histor. cap. 112. Ptolomæus de Lucca in historia scholastica noua apud Raulinum secundæ partis sermonum de Sanctis sermone 45. & alij constituta fuisse ab Vibano II. ad eiusdem Deiparæ patrocinium in expeditione pro terra sancta recuperanda in eodem Concilio decreta, im-

*S. Gerar-
dus Episc.
Canadië.
Et mart.
Surius.*

plorandum; Attamen longè prius sabbatum in Deiparæ honorem seruatum inuenitur: nam S. Gerardus Episcopus Canadiensis, de quo Surius tom. 5. die 24. Sept. qui præclarissimo martyrio pro Christo est affectus an. 1042. singulis sabbatis officium Assumpt. Deip. cum nouem Lection. magnisq; laudum præconijs ante eiusdem aram insigni pietate explebat, & ordo Cluniacensis institutes anno sa-

*Breuiariū
Ord. Clu-
niacen.*

lutis 842. in suo Breuiario sic habet: *ut sabbatis extra quadragesimam, & nisi sit festiuitas, &c. Officium, inquit, celebretur de innumerata Virgine singulari nostra ipse post Dominum Iesum.* Quod satis indicare videtur antequam Concilij Claremontani decreto in vniuersali Ecclesia officium Virginis in sabbato sanciretur, sabbatum Deiparæ communi sensu attributum. Quare mihi admodum verisimile est Concilium Claremontanum, id quod de sabbato Deiparæ attributo in mores inductum iam erat, sua auctoritate sanxisse, quod innuere videtur Canisius lib. 5. de B. Virg. cap. 29.

Canisius.

cum ait, Synodum Claremontanam vel tradidisse, vel confirmasse illud de horarijs Deiparæ precibus recitandis ab Ecclesiasticis, & de sabbato Virginis cultui dicato, citatq; Hieronymum Rauennatem lib. 5. hist. qua de re videndus etiam est Arnoldus lib. 5. ligni vitæ.

Quinetiam Pelbartus grauis Theologus lib. 1. Stellarij B. Virg. par. 4. art. 3. cap. 2. sabbatum Deiparæ officium à S. Ildefonso, qui circa ann. Dom. 660. floruit vsurpatum affirmat; scribit enim haberi præcipuè in lib. qui à Ioan. Egidius, seu Ioan. Minor Ord. Præd. haberi præsertetè in miraculis B. Virgin. S. Ildefonsum Toletanum Archiepisc. post editum de perpetua Deip. virginitate librum, Nouem Lectiones in officio ad Deiparæ honorem quolibet sabbato dicendas consecisse: cumque die quodam sabbati admirabilis in ecclesia armonia resonaret, arbitratus canonicos eo absente matutinum officium persoluere, cecus cum suis ad Ecclesiam perueniens admirabilem vidit claritatem, & Angelorum choros officium illud à se editum decantantes, ac B. Virginem, quam Angeli laudabant, in Episcopali cathedra residentem, absolutisq; matutinis S. Ildefonso ad se vocato casulam ad celebrandum cælitus allatam, quemadmodum alibi diximus, esse largitam. hæc ex Pelbarto.

Hoc ipsum de sabbato ante multa annorum secula in Hispania in honorem Deiparæ dicato colligi potest ex historia celeberrimi Deiparæ templi in Monte ferrato ea occasione extructi, quod annum Domini circiter 890 Pastores, qui cum suarum ouium gregem in illius montis iugo debebant, obseruarint singulis diebus Sabbati inclinante iam die ingentia lumina in proximum Antrum delabi, conuentusq; Angelicos ibidem exaudiri, quo prodigio ad Barcinonensem Archiepiscopum delato, & suis oculis perspecto; inuenit in eo Antro Deiparæ simulacrum piissimum, cui postea insigne illud templum est excitatum, de quo nos plenius in Tractatu de festis, ac templis Deiparæ, ubi & memorabile illud exemplum de Comitibus Barcinonensis filia à Joanne Garino Eremita iugulata, & post aliquot annos Deiparæ ope viua inuenta, referemus; quod per idem ferè tempus contigit, & adstruendi ibi Monasterij causam præbuit.

17 Huc etiam spectat illud, quod deprecatione, cuius initium est *Salve Regina* Navarrus pietat. & doctrina clarissimus Prior Abbas Monasterij Roncæ vallis pugna Caroli Magni cum Mauris celebrat in finibus Navarræ, refert in Manuali de oratione cap. 19. num. 183.

Fama est, inquit, fapsdam illam orandi formam (Salve Regina) olim in nostra Ronca Vallo SABBATIS solitam ab Angelis cantari apud quendam fontem, quem ab eo tempore in hoc presens Angelorum fontem appellant: quom (ut alij aiunt) S Bernardus audivit ab iisdem alibi cantari. hæc ille.

Quod ne cui mirum videatur adijciam id, quod hac de re scriptum reliquit Gulielmus Durandus in rationali divinatorum officiorum lib. 4. cap. 1. Is enim agens de missis, quæ peculiariter olim ex institutione Alcuini Magistri Caroli Magni, rogatu tamen Bonifacii Archiepiscopi Moguntini singulis quæque diebus hebdomadæ assignatæ erant; affirmat quinta feria dici missam de Angelis, sexta feria de Cruce, Sabbato verò de B. Virgine. Claruit verò Alcuinus anno Domini circiter 770. quod latis indicat iam tum in more positum, ut Sabbatum Deiparæ esset solemne, alioquin missæ de Deipara vltimum hebdomadæ diem minimè attribuisent: neque illam Angelis, quorum est Regina, postposuissent: verum in hac missarum assignatione habita est tantum ratio eius diei, qui Deiparæ de more erat dicatus, propter rationes, quas infra asseremus, non secus ac sexta feria Dominicæ passioni est tributa: sequentibus verò temporibus cum ordo ille missarum ab Alcuino editus aliquantulum immutatus esset, nihilominus tamen statutum est, ut secunda feria de Angelis, sexta feria de cruce, & feria septima, seu sabbato de B. Virgine missa diceretur: quod ex quodam miraculo Constantinopoli orum habuisse Gulielmus Durandus docet his verbis. In septima feria statutum est, ut missa diceretur de B. Virgine, quod initium habuit, quoniam olim in quadam Ecclesia Civitatis Constantinopoli erat imago B. Virginis, coram qua dependebat velum, quod totam velabat imaginem: sed hoc velum in sexta feria post vespas recedebat ab imagine nullo mouente, solo Dei miraculo, quasi deferretur in celum, ut ad plenum posset imago à populo prospici: celebratis verò vespertis in sabbato, descende-

bat ipsum velum ante eandem Iconem, si-

ue imaginem, & ibi manebat usque ad sextam feriam. Hoc viso miraculo sancitum est, ut semper illa feria de B. Virgine cantaretur. hæc Gulielmus, & licet Iacobus Pamelius in tertio sacramentorum libro, qui Alcuini alter hanc missarum distributionem refert, ipse tamen, & reliqui omnes magna confessione missam feriæ sextæ Passionis, & missam Sabbati B. Virgine attribuunt. Ex quibus omnibus facillè colligi potest id, quod dicebamus, aliquot seculis ante Concilium Claremontanum sabbatum in Ecclesia Deiparæ attributum esse: in Synodo verò Claremontana hoc fuisse auctoritate eiusdem Synodi decretum.

SABBATVM CVR PECVLIA RITER Deipara consecratum.

AT, dicit quispiam, cur Ecclesia inter hebdomadæ dies, sabbatum potissimum Deiparæ dicauit? Ad hoc quidem dicimus, Ecclesiam, quæ Deum in Sanctis veneratur, dies natales, quibus Martyres pro Christo mortem inuicto animo subierunt, & Confessores ex hac lachrymarum valle ad Deum feliciter commigrarunt, anniuersaria celebritate recolere, Deiparæ verò non tantum anniuersarium, sed singulis recurrentibus hebdomadis, diem vnum perpetua religione multis rationibus dicasse, tum propter singularem maternitatis Dei, qua Sanctis omnibus longè, multumque antecellit, prærogatiuam, tum etiam, quia ipsa inter martyres, ut dixi, est plusquam martyr: inter Apostolos eorum est magistra, atque præconium, quod cap. 17. & 19. ostendimus; inter Virgines earum est primiceria, atque adeo multis nominibus Virginum appellatur, quod cap. 32. clarum fiet. Quare ut sanctis dignitate præstat, sic crebris, ac iteratis diebus illi sacris Ecclesia maiori eâ (ut par est) cultu veneratur, eiusque apud Christum opem, atque patrocinium impensiori studio implorat: quod autem ex hebdomadæ diebus, dies potissimum sabbati Virgini sit sacer, cuius gratia hæc omnia est instituta disputatio, sanè eius rei multiplex ratio reddi potest.

Et prima quidem est illa, quia in sabbato, quod Christi passionem proximè est con-

Deipara ex eo, quia alijs Sanctis longe præstat singulis hebdomadis veneratur

Cap. 32. Cur Virgini sacer sit Sabbata dies.

Primo, quia Re-

